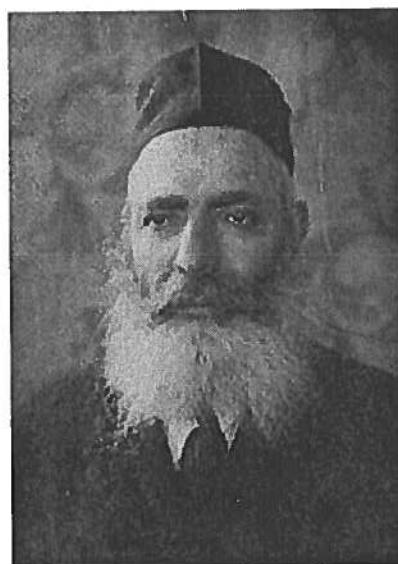

"הַלְלוּ עֲבָדֵי ה'" - ולא עבדי פרעה (מגילה זף י"ד)
פסח, תשע"ח

דעת חכמה ומוסר¹ – "תכלית יצימע עניון ה"עבדות" למדריוגותיהן (ר' ירוחם ממיר זצ"ל²)

נתקבר במאמר הקודם שמי' של יצימע אינו שיחמת ויתברר אצל האדם האמונה בתנאים האותות והמופתים שוכנו לחם ישראל ביצים, אלא שתוכלית כל זה הוא "עבדות", וזהו שתוכלית היא ואמונה זה אצלו המטריה והעיקרתו לא מידי אין לו חלק באלי ישראלי, שבאמת תכלית הכל הוא עבדות, כל מעשה ומעשה של אדם נגדות בוה עד כמה היא שיכת למודה של עבדות, ויא בה בمرة שמעשה זה מביא לידי עבדות בה בمرة הוא נחשב ונגועך. וראי גם אמרנה היא בחינה בוה, שע"י אמרנו והכרתו באה, באותותיו ונפלוותיו, בטובו הנדול וחסדו שהוא אין סוף, יבו לויי "עבדות", אבל צrisk שיציב לו האדם "עבדות" למטרת עבדות ובזה ימודר תמיד מאבו, כל מצוות ההורת טוביים והולמים רק על יסוד זה של "אדנות לעבדות", שהוא יסוד כל המצוות. תכלית יצימע הוא מה שיצא להחיות לך אלא, "ולחיות לו לעם נחלה", זא שנכו להקרא "עבדו ה'", וזה הי' עבדות היום של יוצאי מצרים, והיה באמת עבדות היום שלנו כמי' עניין חייב אדם לראות א"ע כאשר הוא יצא מצרים", שאין אנו יוצאים ידי חובתנו בסיפור יצימע להוו. רק שמחובכים אנו להרגיש עצמנו שם אנו הנו מיזאי מצרים ואותנו נאל הקב"ה, "הוציאנו מעבדות לחירות משעבז לבואלה מפלה לאור גדול", שגם אותו ולא רק אותן הוציא הקב"ה ממצרים, וכשבא

אדם לידי דרגא זו בהכרח הוא שתחזא מוה עבדות, כמי' (עליל מאמר מא) דברי החוהיל שט"ער הבחינה" בהכרח הוא שיצא "עבדות", משום דזהו בתוכנות כל נברא להכיר טובת לטביהם לו, ומה בمرة שתגדל הטובה בה בمرة תגדל הכרת הטוב והשתעבות, כי הכרת הטוב הוא עבדות, ועבדות ואדרנית הוא משער המצטרף, זה מה חייב לך. עבדות ואדרנית – בוה ישנו בחינות ודרגות עד אין סוף המתחלקות לפי מرات הכרת הדעת, דמה בمرة שתגדל הכרת הטוב תגדל העבדות

¹ חלק א, אות מג, עמ' קלא – ליל שביעי של פסח

² 1873-1936

Mesores HaRav-Bereshis

and the bracelets on his sister's hands, and when he heard the words of his sister Rebecca, saying, "So did the man speak to me," that he came to the man, and behold, he was standing over the camels at the fountain. ³¹ And he said, "Come, you who are blessed of the Lord. Why should you stand outside, when I have cleared the house, and a place for the camels?" ³² So the man came to the house and unmuzzled the camels, and he gave straw and fodder to the camels and water to wash his feet and the feet of the men who were with him. ³³ And [food] was set before him to eat, but he said, "I will not eat until I have spoken my words." And he said, "Speak." ³⁴ And he said, "I am Abraham's servant.* ³⁵ And the Lord blessed my master exceedingly, and he became great, and He gave him sheep and cattle, silver and gold, man servants and maid servants, camels and donkeys. ³⁶ And Sarah, my master's wife, bore a son to my master after she had become old, and he gave him all that he possesses. ³⁷ And my master adjured me, saying, 'You shall not take a wife for my son from the daughters of the Canaanites, in whose land I dwell. ³⁸ Instead, you must go to my father's house and to my family, and take a wife for my son.' ³⁹ And I said to my master, 'Perhaps the woman will not follow me?' ⁴⁰ And he said to me, 'The Lord, before Whom I walked, will send His angel with you and make your way prosper, and you shall take a wife for my son from my family and from my father's house. ⁴¹ You will then be absolved from my oath, when you come to my family, and if they do not give [her] to you, you will be absolved from my oath.' ⁴² So I came today to the fountain, and I said, 'O Lord, God of my master Abraham, if You desire to prosper my way upon which I am going ⁴³ Behold, I am standing by the water fountain. When a maiden comes out to draw [water], I will say to her, 'Please, give me a little water to drink from your pitcher.' ⁴⁴ And [if] she will say to me, 'You too may drink,

ולומריקן: (ט) אליו לא תלך האשאה. קיי כמיין נם סימה נו גלגוליעו וויא מפור נמזה עילא טיבעליג לו אונרטס לפונט טיליו לאצ'יו צמה. טמל לו נאלסס, צי זריך וויא מאור אלעל נברמייא: (טט) נם אתה. גס נדרנות אנטס קעמעו: וווענַן לוויז מדרקן גאנזון: (טטט) ואבא האים. פוייס גהטמי

I need redemption, ransom of the soul, I am ready to learn." Only then did Eliezer decide that she was indeed the suitable woman for Isaac. The half shekel is the symbol of Jewish humility, submission and readiness to be the eternal student. (*The Ray Speaks*, pp. 157-160)

עבד אָבְרָהָם אָנֹכִי - I am Abraham's servant. Saying "a servant to Abraham" would emphasize only the juridic-social aspect. That statement would imply that while he belongs to Abraham legally, spiritually he is a free man; he has his own mind and an independent approach to reality. By stating instead that he is "Abraham's servant," he identifies his whole personality with Abraham. Serving Abraham is not just incidental; it is the whole purpose of his life. That is why the term *eved Hashem*, "God's servant," is used in the Bible. Our service to the Almighty is not something foreign and incidental; it is indispensable to our existence, intrinsic and inseparable from our ontological awareness. We are just servants of God, and nothing else. (Festival of Freedom, p. 46)

בצ'א ווּת שיר'יא על ד' אַחֲתִיה וְכֵד
בז' הַתְגָמִי רַבְקָה אַחֲתִיה לְמִימֶר
שְׂדֵיל עַפְיָ גְּבָרָא וְאַתָּה לֹת גְּבָרָא
בְּאַס עַלְיוֹ גְּמַלְיאָעָל עַינְיאָה: לֹא וְאָמַר
בְּזִיכְרָא דָי לְסָא אַתָּה קָם גְּבָרָא
בְּגִנְתִּי בִּיתָא וְאַתָּר פְּשָׁר לְגַמְלָיאָ:
בְּזַבְרָא לְבִתָּא וְשָׁרָא גְּמַלְיאָה וְיַחַב
בְּכַסְתָּא גְּמַלְיאָה וּמִיאָ לְאַסְחָאָה
בְּזַבְרָלִי גְּבָרָא דֻּעָמִיהָ: לֹג וְשַׁוְיָאוֹ
לְמִיכְלָל וְאָמַר לֹא אִיכְלָל עַד
בְּזַחְתָּמִי וְאָמַר מְלָל: לֹא וְאָמַר
בְּזַאֲבְרָהָם אָנָא: לֹה וּן בְּרִיךְ יְתָ
בְּזַדְאָ וְבְקָא וְיַחַב לְיהָ עָנוֹ וְתוֹרוֹן
בְּזַבְרָן וְעַבְדוֹן וְאַסְפָּהָן וְגַמְלָוֹן וְחַמְרוֹן:
בְּזַה שְׁוֹרָה אַתָּה רַבְעִי בָּר לְרַבְעִי
בְּזַבְצָת וְיַחַב לְיהָ יְתָ כֶּל דִילְיהָ:
בְּזַעְלִי רַבְעִי לְמִימֶר לֹא תַפְבָּ
אָ גְּבָרִי סְבִנְתָּא גְּנַעַנְעַי דִי אָנָא יְתָב
בְּזַה אַלְלוֹן לְבִתָּא אָבָא תְּוִיל
בְּזַיְתָּסְבָּ אַתָּה לְבָרִי לְטַס וְאָמְרִית
בְּזַחְמָאִים לֹא מִתְיַ אַתָּה אַתְרִי:
בְּזַה לֹי יְיָ פְּלַחַת קְרָמוֹדִי יְשַׁלְחָ
בְּזַעְפָּךְ וְיַצְלָחָ אַרְחָה וְתַפְבָּ אַתָּה
בְּזַעְוִיטִי וְמַבִּיתִי אָבָא: מָא בְּכוֹ תְּהִ
בְּזַגְאָ) מִמְפָתִי אָרִי תְּהִקְהָ לְזַרְעַתִּי
בְּזַאֲגָנוּן לְהָ וְתְהִי זְכִי מִפְמָתִי:
בְּזַהוּתִ (נִי וְאַתְיִתִי) יוֹמָא לְזַוְעַנְיאָ
בְּזַה אַלְחָא דְרַבְעִי אָבְרָהָם אָמָ
בְּזַה זְעַנְאָ גַּדְמָד לְאַצְלָחָא אַרְחָי דִי
אַזְיָד עַלְהָ: מָן הָא אָנָא קָם עַל
בְּזַאֲגָרָה וְיַחַב עַולְמָתָא דְתַפְוקָמְלָי
בְּזַה אַשְׁקָנִי בְּעַנוֹ זְעִיר מִיאָ
בְּזַה זְה וְתַמְרָר לִי אָרְ אַתָּה אַשְׁת

בצון כי, כמו עד פ' יט' עילו
בו ס"ל כי מכם נdry לנטנות,
ו"ז לו אוח כל אשר לו. שער
דא תקח אשא לבני מבנות
דנש כל ניט וילג מהנה לכלם

האנושי בודאי הי' בבחוי' בן, ואם לא הוא
הי' בבחוי' בן מי יהיה זאת, ובכן יכול שזאת
גנות למשה, ע"ז אמר שאינו בן שادرבה
זה שבח גדול למשה שעם כל דבוקתו הי'
מקבל עליו בכל פעם יותר ויזהר על מלכות
שמים כעבד העושה הכל רק לטובת רבו
ולא השתמש עם הדבקות והאהבה לעצמו
להתענג על ה' רק הכל לעבדות ה', וזאת
היא מدت כל השלמים. וע"כ נקראו כל
הנביאים עבדים. ומה החוכחת מוסר לכל
איש שיש לו ^{אטור החכמה} תעבורות של שמחת מצוה, לא
יספיק זה בעיניו, רק אז יקבל עליו על
מלכות שמים שלימה לקשר עצמו בקשר
אמץ להיות רק ביראת השם כל היום;

בספרי, ולכאורה אינו מובן מה מעלה היא זו
עד הרמו הוא שההשפעה יוצאת לישראל
דרך ארצו של יוסף, וכבר אמרנו ששמחה
תורה היא תיקון לפגם בריח, ע"כ היא
מביאה כל מיני השפעות המרוממות בוגשם:

← וימת שם משה עבד ה'. בספרי לא בಗנותו
של משה הכתוב מדבר אלא בשבחו,
שכנן מצינו בנבאים הראשונים שנקרו עבדים
שנאמר כי לא יעשה ה' דבר כי אם גלה
סודו אל עבדיו הנביאים. ויש להבין מי
ס"ד שזאת גנות. ונראית דנה יש בחוי' בן
ובחוי' עבד, כמו שאנו אומרים אם כבנים
אם כעבדים. ומשרע"ה שי' מובהר המין

printed from Otzar Hahochma www.otzar.org

ו. ומשה עלה אל האלים. בסוד העניין ומשה עלה אל האלים שנשמרו היהת מעלה באצלות מבוואר למן בפ' בהעלותך בהגה ד' ע"ש:

ז. **ויתיצבען בחתית ההר.** ודרכו רבותינו ז"ל בגמרא (טמ דפ"ט פ"ה) שכפה עליהם ההר כגיגית וכו', שמעתי מפני מוורי זלה"ה ע"ה, בכך כפה הקדוש ברוך הוא על ישראל הרים כגigkeit פ' למד שגם חושק לתורה ועובדת ה' מכל מקום אינו בן חורין ליבטל, רק יעשה בעל כrhoו, וידמה כמו שכופין אותו לעשות בעל כrhoו, והוא דרך טוב לאיש ישראלי לימי הקטנות, שלא יבטל התמיד מעסיק לימודו ועובדת השם יתברך גם שאינו חושק, מכל מקום עשה מעשה:

(ק פולט יוקף לפ' וטכ פנ' ב' דק"ז ע"ז).

ח. **שמעתי בשם מורי כי עשרה הדברים כולל כל התורה, כמו שביאר רבינו סעדיה גאון וכו', וכן שכללם כל התורה יכולה בעשרה הדברים, כך כלל כל התורה יכולה בთיבה אחת וכו':**

(ק פולט יוקף לכ"ג ע"ז).

ט. **אנבי ה' אלהיך.** ובגמרא (טמ דק"ה פ"ה) אמר אני נפשאי כתובית יהבית, דהנה ידוע זאת התורה אדם (פ' סוף) כמו שיש באדם רמ"ח אברים ושם"ה גידים כן יש בתורה רמ"ח מצות עשה ושם"ה מצות לא תעשה *), וכל מצוה שירא לאברהם פרטיה מהאדם, כדי להחיות האבר והוא מקור המצוות ההייא, נמצא מכל התורה בכלל נובע חיות לכל האדם, וכן שיש באדם חמישה בחינות נפש רוח נשמה חייה יחידה, כן יש בתורה הקדושה גופי התורה ורוחניות.

מקור מים חיים

כהאי תורה דיבין עלייה עול בקדימותא בגין לאפקא
מייניה טב לעלמא, עכיזל, ועיין לעיל פ' וישלח אותה
יד שעיקר השכר הוא על מה שהארם עשה בהכחדה
ע"ש.

ו. עיין מזה למן פ' ואתחנן אותן ס"א, ובפרשיות
נראה על פי המבוואר בפ' תזווה שיש בכל אותן
כל הכה"ב אהוון ע"י מיליאן ע"ש, וכן מבוואר שם
בפ' ואתחנן בהגה כ"ח שבכל אותן יש אלףים ורוכבות
אותיות על ידי המילוי ומילוי דמיוני עד מעלה ע"ש.

ז) ושם בס' בן פורת יוסף 'דק"ט ע"א ז"ל, תחילה
צריך ללימוד התורה הגם כשהיאנו כוספי וחושק
בלימוד התורה, מכל מקום צריך ללימוד בעל כrhoו,
כמו שכחתי במקומות אחר, כי זה עניין כפיטת הר
כגigkeit בשעת מתן תורה, שילמוד בעל כrhoו, כמו מי
שכופה אותו.

ובספר נתיב מצוחך נתיב התורה שביל א' אותן
כ"ח כתוב ז"ל, וביאר מרכן הריב"ש טוב מאמר כפה
עליהם הרים למד שאף בעת שנסתלק החיים והتورה
היא עלייו למשא כבך, יקבל על עצמו עול תורה,

(* מה שרמ"ח אברים שבאים הם נגד שם"ה מצות עשה מבוואר בגמרא (מכות דכ"ג ע"ב) ומה ששס"ה גידין
שבאים הם נגד שם"ה מצות לא תעשה זה מבוואר בזוהר (פ' וישלח דק"ע ע"ב) ע"ש היטב):

לך ד' טמניס נגמר לאנטיגר מלוד ע"ז והוא אויר קשלה ענ' מוקה כל הילא נגעו ונגעה ע"ז היזוק על מתח וואט טבולה על מוקה לאכ כהלאה וח אל קבק"ח נטמאח האילא לח נל הילא"ר ועכ' קדיניס ונעפה למיל'ס וכלהל' נטמיין סוגיא לאכ הכל וכו' טמי' לאכ מזוק תכ' ומזה לח טם החותם וגמתקיס כל קדיניס ונעפיט לרתמים:

וּמְאֹוד לְרוּכִים לְהַדֵּר נָבוֹת צִוְּמָר לְרִיךְ לְחוֹן נְמֻקָּט חַיֶּת
חַפְרָן כִּיס שָׁלֹן מְזֻבָּד נְמָה לְנַסְתָּוּת כִּי לְמַחְלָה הַס
לְיק דָּנֶר מְחַד לְנוֹן כְּלָתוֹ וְבָלֶר דְּנַכְּיסָס הַס נְהָיָס וְהַלְּוִיס
מְוַכְּסִיסָס הַס פְּלָרוּסָס פָּלָגָה לְמַיְוָת חַיְוָת כְּבָשָׂכָל
כְּלָתוֹ אֲזִין נְמַקְבָּם :

אולם זאת פלאות בוצע המכתרן גן וגנוי ר' הילמן
וכמפליטים מפכו לו המשכה מהר הוה כבירוק נזרני
כגנוק ר' נטע זיל' בטוט דנרי חיליאו כנגיון פפי' דה הגם'
[נכונות דף ח] גני סבי דבי חטעה זאלנו לירכין היה לנו
בירה נזרבו עילאי לי לממך וכאנע' לאס האנטו' לי חנני
זמלהו מלרנו לי חאליס כל סובן' ואגמיאן נזרע נזרבו ערמו
טל חורבן ייכמ'ין ליאן מדריך מאי' דיבאקי נקרע צירע
דמאס קצפנ' קפטן לכל כנעלס ער' היל' גוועט זאטונגיניכס
נמאס וטולנו לו מדורן היילס לוויס' טכנית ומילאי לי לממך
הכט' לאס קטטעס כטס ער' היל' ניגלן סובין' דיל' קחמה דה' גיל'
לזרקן וו' גע' גונוס לוחרבן ייכמ'ין מזוז ט' פירוד זאנחל
חנס וממלוקה זה כוונו בס'ן:

ויז' נס כט' במקס טס מס' סכ"ה י"ג ינו מכפה
על חכינו וולפה דוקון נגלה מומו כל חכינו הפלנו
מושון בכם וומר עוד בכני ר' הילימך זכי' גאנזונטה
דמישיה ממלכה חי' מהחלהקת ובכ"ה ומי' יתקלקלנו יערוי
יבצע פלניטום נבי יתרכל יהלט מוגול הלחן וכוחיק יתאלוינו
הנ"מ והתדריס לאטמדל למינ' כל יתרכל צהנודח חחת לטאטוט
צלות ציינס ומופוך וזה מלמה גהוולה צבונו מל' האכיב
לגמוד ולבעל נס"ט וזה מה נהי' מל' קאריס לרנגי' מונגע

וְהַעֲצָה נָהָ לְסַלֵּק פִּנְחוֹת וְלַחֲזֵיק כַּעֲנוֹת וְהַמֶּשׁ הָלָה
מֶלֶךְ הַכְּרִיס רַם מֶלֶךְ גִּיחָה קִינְיָה רַגְלֵי מַכְדָּר וְהַ
לְפָנָיו

סיגרת הסיגריה מילוטה וויליא מקבלת אף השם
וילג' לוחק מיטות וכמו שאלור מלון' זמיג' מד' לומוד' חוק
כמו מהירן נבאים' וויל'ו חקלון' כיס פינית' כלכלה
סיגריה מילוטה :

א' וכחטמה כמות ורוח כלכ ולוי' בעבודות יקלול מור ל' ד'
ונזקון לה מהמן לנו לאיל נאכ כי ד' נקנעם מודס וו'
בכ"ה מלון עצמאות דראגומת וחרות מעטה מד כמות וילכ'
וועגיאן אס בוי' ולוד':

א' נסחין ווילו גענאות יטיללו ולמהוד ניינן מעד ערלה
הויה מות י' מקס לה' ומונדרה מעד ער'ס הוה ד' וופסח
מעד בענאות הוה ז' וכונזוטות מגלה לפלאג מלזון הוה ח'
ובכנת צמץ ודקונ'ה בס' הו', ולכך צדقت יטלמה אטורה לחאל
ימלרטו צמי הנטומת יחו' וה כה בטוויה דנקולו לויונגלו ונחל'ס
לכם אחמייס וזה קפערן כטומוח והבָּנָן יומלטו גיט' הלקיט
דנקוקיביס כל' קרייגס זונל'ס ללהמיטס גומוליט:

א' זמיכלתו פלוגתנו כשלב רב ח' כי קץ זו ר' ימ' ח'
ס' וזה מעין מסך כ"ז גימ' ק"ר וזה ליה' בזוס' ק'
ונכמך מסכה לנו המאות דהכל ממן כחלו מונע ע' ולכך
מחמייסים במקאו כמו ע' ר' ליל. וזה עניין דמי' כה' גמלות
מצ'רים במסך ושי' כה כתויה ס' מפכלייס כל גמפליס
דיא מוכן נטקי' ק"ר וכ'ויליה ק"ר וכ'ניריה ק"ר וזה דע'
הצאות והכל גענו מה קלחן מסך המכ'יל ווע' ז' נמחקיס
כל גדייס וונטה כלו רתמייס וה טהוילן מפל ריט
הקמנון עלא:

**ואלי צויה ג' והעוגן עלייך וולך מוכנסת נלמיך לדוחך
רצין כומך לזרחי ולי כבכ' ק' והוא אלך נזמין
מי יונמך לבר בינו' חמץ:**

א' בירורית יין מג'ב ר' היליגט חוקינו ו' ל' מכך הלאז ומוליך
בונינו נבי לדריך דמי מיקון יתקח ר' גהיליס כ' גיעוכ
ס' גמיסה פריך יפיזוד וככ' וזה כנבר שמענו ר' חוקות מומגולפ' ז'
זה "מכאן" וכו' חולס מה טליתו מתחזקיניס מלען נבי וממיה
NEY לדריך לוחה ר' פאצ'י' בו גהילס קנטזרס כל מיטח לדריך
והו יוכקה האדין יוכקה נגמ'ין נזקה צפוייס קו' וזה ר' ואגה לחם
ר' פאצ'ו לתמיס פצוציטים עריגו מלטס פטט' נגלהולס גטטידס
זה מיד ולזרום ולזה נערך זירוא מלוד קומבה לתמיס
דילוים וכד' ר' ברטמים גבורלים לאיבנ' :

וְעַדְיוֹךְ להענער מהoor טל ליריכת קגנות וכדרלי' צהווכס'ים
CKEROT שטקה יומדייך דליך' ד' פמיס' נ' גאלר
ללאט גיאטונא מיז ווילוות לוץ' יומל נמקוס אט' מפראן כיס'

האזרוח לאלהי עלייה

קודש

הכנה לחג הפסח

מאמרי

ככ

בק"ז טעמי יותר, אבל שורש הטעם להכרעת ביטול התורה לא נעשה מחתמת ההיתרים, אלא ההיתרים באים לאחר מעשה, להשיקת את ליבו שנוקפו על מעשיהם, וכיון שכך הם פנוי הרברם כיצד ינחלו דור העתיד את אהבת התורה הנחלת בעמל ויגעה, כשהפסוק המורה יותר מכל על התכליות של 'טוב לי תורה פיך', אין לו ממש רוח".

האמונה, יתהווה אצל יסוד האמונה הצרופה והאמיתית, האמונה הזאת ממנה שאבו כוח ועוות עם בני ישראל במשך כל שנות הגלות עד לגלות האחרון החל הזה, האמונה שבשבילה עמדו בניסיונות הקשים והמרמים, ולאו דוקא נסיונות שמד וכליון עד לדרגה של ליהרג על קידושה, אלא נסיונות יום יומאים של חיים על קידושה, חיים הדורשים מן האדם מלחמה מיד רגע ורגע, וכמאמרם ז"ל (קידושין ל): אמר רב יצחק יצרו של אדם מתחדש עלייו בכל יום, ואמר ר"ש בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו, ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו.

טוב לי תורה פיך מאלפי זהב וכסף

והנה בדורנו אנו, דור מפונק מנוער, ללא עמל ויגעה, ובאשר תשב"ר שומעים מפי רbam את הפטוק טוב לי תורה פיך מאלפי זהב וכסף' (ఈילים קיט עב) הם יודעים שאילו יעמוד בפניהם רכם פיתוי ממון הוא יבטל ללא חשש את לימוד התורה, לפי שהמן נחשב בעיניו הרבה יותר מחושש ביטול תורה או כל עניין רוחני אחר, ומעשה זה של ביטול תורה יפושט

והנה חבר זקני הרה"ק מטשרנוביץ ז"ע"א בספה"ק 'מאור עיניים' (ליקוטים, ד"ה והנה כל) וזו"ל כי בעניין בני אדם שנאי הוא לעיף וליגע עצמו. וכך הואطبع האדם, לרודף כל ימי חייו אחר המנוחה, והעמל והגיעה הנם אך לטורה.

ועל כן כל דבר הכרוך במשך זמן, כבר הוא נפסל ונמאס בעניין האדם. ודוגמא לדבר מה שקבעו חז"ל במשניות אבות (פ"ה משנה כ"א) 'בן חמץ למקרא', ובימינו מקדים וזה הזמן הרובה ואין מתייחסים לבן חמץ, ואין זה משום שכדורות האחרונים ירד שפע חכמה לעולם

מאמרי

הכנה לחג הפסח

קודש

כג

ובימינו כל תלמיד נבחן רק על ידיעתו התורנית בכמות ובאיכות, וזהו הערך החשוב ביותר, הרבה יותר לאין ערוך מערך העמל והיגיינה, ולא ניתן שום יקר וגדרולה לעמלי התורה, אלא אך ו록 לירודע תורה. ומყקרים את העילויים, וכל המציגן על חברו עדיף על חברו. **ואותו תלמיד של ר' פרידא לא היה מתקבל כהיום הזה בשום מוסד.** לפי שהשתתבכנו עצצת היצור שלא להעריך את העמל, רק את בעל הירושון, וכל זאת מאותו שורש פורה ראש ולענה, והוא 'הרראש הפורה' הוא הירושון המפתח להגיאת תכלית, והדרך המביאה את התרבות מiotrat. והאמת היא שהנenga זו היא הנenga שאנו עתידין ליתן עליה את הדין, לפי שלימוד התורה ללא עמל ויגיינה אינו נחשב להצלחה בעני חוץ', ונאמנים עליינו דבריהם שאמרו לא יגעת ומצאת אל תאمين' (מגילה ו).

לא היה בנמצא אפילו גאון אחד מגדולי הדור שלא עמל על תלמודו ביגיינה כי גדרלה ומפרקת שرك ניתן לשער ושאל נא לימים הראשונים אשר היו לפנינו, כל גאוניו הדורות בדורנו ובדורות שקדמו לנו, לא היה

שלא היה בזמן המשנה, אלא משומחוסר שלוחת הנפש להמתין לזמן הנכון והראוי. וכאשר זהו מהלך החיים (ברכות לב) 'מה יעשה הבן שלא יחתא', כאשר איןנו מוצא שום עיקר וענין במחשבה תחילתי ביגיינה ובعمل, ואינו רואה בזה שום ערך, וראה שהכל מהללים ומשבחים את הסוף מעשה' ולא את היגיינה, ומכיון שאינו מסוגל להביא לסוף מעשה', כבר הוא מתיאש ומותר על חלק היגיינה והعمل שבזה יכול להצטיין ולהגיע לדרגות הגבירות ביותר.

וזהו גם העניין שבימינו הרבה כושלים בענייני ממון, כאשר רוצחים להרוויח ממון רב בזמן מועט ושםם את כל כספם על קרן הצבי ומאבדים את כלרכושם, לפי שאין להם את שלות הנפש להמתין כדבוי, אלא רוצחים להגיא מיד אל התרבות.

אם בחוקותי תלכו שתהיו عملים בתורה

והאחרון הבהיר, שהרצון העז לראות את התוצאה מיד ובela יגיעה והשקעה, השכיח למגרי את יוקר העמל והיגיינה שהינס ערך לעצם גם בלי השגת התוצאה.

ל שורש הטעם
ירה לא נעשה
ההיתרים באים
קייט את ליבו
וכיוון שכך הם
זלו דור העתיד
הנחלת בעמל
וורה יותר מכל
לי תורה פיר',
רח"ל.

או הוא לעיד
נו

ק מטשורנוביל
'מאור עניינים'
ל כי בענייני בני
וליייגע עצמו.
לזרוף כלימי
הعمل והיגיינה
ורוח.

וד במשך זמן,
ונמאס בעניין
מה מה שקבעו

(פ"ה משנה כ"א)
ימינו מקדים
מתתיננים לבן
שם שבדורות
חכמה לעולם

גַּדְעֹן

בְּעֵבֶר הָהָרָה לִבְצָאָרִים:
 אֲנָא שָׁמָר לְעֵבֶר הָהָרָה אֶת שְׁמוֹ מִן הַכְּלָל
 כְּפָר בְּעֵבֶר
 לְמִזְרָחָם עַזְמָה מִן הַכְּלָל
 כְּפָר וְלֹא
 כְּפָר:

שְׁמָר

The

WICKED SON

what does he say?

“What is this service to you?”

Ex. 12

“To you,” he says, not to him.

When he sets himself apart from the community,
he denies the very core of our beliefs.

Ex. 13

And you must set his teeth on edge and tell him,
“Because of this

the LORD acted for me when I came out of Egypt.”

“For me,” and not for *him*;

had he been there he would not have been redeemed.

revelation. In the case of *tikkumim* the ultimate purpose is to shape character, train dispositions and emotions, and create “habits of the heart.”

THE WICKED SON

There are many explanations given by the commentators as to why this particular question should be seen as a sign of rebellion. The simplest answer is that, whereas other children are spoken of as asking, in this case the verse speaks of children saying. This is a child who does not seek an answer; he seeks only to make a statement.

*Another possibility is his use of the word *avoda*, service. The Torah uses the same word *avoda* to describe both slavery to Pharaoh and service to God. The wicked son is in effect asking: what did our people gain by leaving Egypt? They merely exchanged one *avoda* for another. Then they were servants to Pharaoh, now they have become servants to God. But in both cases they had a master; in neither case were they free. The rebellious child understands freedom to mean having no master at all. He has not yet understood that freedom is not the ability to do what you like; it is the ability to do what you ought. A society in which “each person did what was right in his own eyes” (*Judges 21:25*) does not have freedom, but anarchy. Without the sovereignty of God and law (the Torah and its commands), the strong rule the weak, and the powerful take advantage of the*

powerless. The difference between serving Pharaoh and serving God makes all the difference in the world: between injustice and justice, slavery and freedom, a society where people are used as means and one where they are respected as ends in themselves.

WHEN HE SETS HIMSELF APART FROM THE COMMUNITY,
HE DENIES THE VERY CORE OF OUR BELIEFS

*What principle is the wicked son denying? The answer is that though the rebellious child denies none of the thirteen principles of faith enumerated by Maimonides, he does deny something else. Maimonides explains: “One who separates himself from the community, even if he does not commit a transgression but only holds aloof from the congregation of Israel, does not fulfil religious precepts in common with his people, shows himself indifferent when they are in distress, does not observe their fasts, but goes his own way as if he were one of the nations and did not belong to the Jewish people – such a person has no share in the World to Come” (*Hilkhot Teshuva* 3:1).*

The mere fact that an individual fails to identify with the collective fate of the Jewish people – even though he observes the commandments – is a denial of one of the principles of Judaism, namely that ours is a *collective* faith. Martin Buber was wrong when he called his great work on faith *I and Thou*. In Judaism the primary relationship is *We and Thou*. Despite its insistence on individual responsibility (“If I am not for myself, who will be for me?”), Judaism is equally insistent on collective responsibility (“And if I am only for myself, what am I?”).

(8)

מצווה קיז

שלא להקריב שאור או דבש

שלא להקריב שאור ודבש על גבי המזבח, שנאמר [ויקרא ב', י"א] כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנה אשה לוי. ונכפלה המניעה בראש הפסוק^{תורה ו法律法规}, שנאמר כל המנחה אשר תקריבו לי לא תעשה חמץ. והדבש הוא שם כולל לדבש הידוע, וכן דבש תמרים שהוא סתם הדבש של תורה, וכן מוהל היוצא מן הפירות המתוקין^{תורה}. ובכלל לא תקטירו, הוא גם כן שלא תחת ממנה בפייטום הקטורת, וכן שהפטמים אומרים יפה היה הדבש לקטורת אלא שאסרו התורה^{תורה}.

ל שרשוי מצווה זו נעלים מאר למצוא אפילו רמז קטן מהן, ואולם מפני שכבר הודיעתי בפתח דברי שכונתי באלו הטעמים שאני כותב להרגיל הנערים ולהתעים להם בתחילת הספר החתום, כי יש לדברי התורה טעמי ותועלות, ויקבלו על דרך ההורגל שלהם וכפי חולשת שכלם, ואל יהיו להם המצאות בתחילת הספר החתום, פן יבעטו בהם מתחוך כך בנוירותם ויניחום לעולם וילכו בהבל^{תורה}, על כן נכתב בהם כל אשר יעלה בתחילת המחשבה, ואל יתפוש עלי תופש בשום דבר אחר ידע הכוונה.

ואומר כי ענייני הקרבן כולם לעודר מחשבת המקריב, ולפי המעשה הוא יקח דמיונתו בנפשו, הכל כאשר התבנו כבר, ועל כן בהרחקה החמצ, שהוא נעשה בשהייה גדולה, מקורבנו, יקח דמיון לknوت מידת הזוריות והקלות ומהירות במעשה השם ברוך הוא, וכן שאמרו זכרונם לברכתי היו קל בקשר ורץ צבוי וגבור כاري לעשות וכו'. ונתחייב העניין במנחת היחידים יותר ממנחת הציבור לפי שהיאוש והעצלת נמצאת ביחיד יותר, כי הרבים יזהרו זה את זה, ולכן לא תקפיד התורה על זה במנחת הציבור הבאה מזמן לזמן, כגון שתי הלוחות של עצרת^{תורה}, אבל בלחם הפנים

קי. וכך. וijkרא לאו א. רמב"ם ל"ת צ"ה הלכות איסורי המזבח פ"ה הל' א'—ה'. סמ"ג לאוין ש"ח. שי"ט.

קי א. כן הוא בסה"מ כאן. ב. כן כתוב רשי בפירוש התורה [ויקרא ב', י"א, וכל דבש, כל מתיקת פרי קורי דבש] (הגחות המשל"מ). וכן הוא ברשי שברוטות י"ב ע"ב ד"ה וכל דבש, וע"ז במנ"ח אותן א' ג. כמ"ש בספרא כאן פרשთא י"ב, פיס' ד. ד. בקצת כת"י "כבד", וראה בישעיו כ"ט, י"א. ה. בקצת כת"י "להבל". ו. לעיל במצויה צ"ה, קט"ז ועוד. ז. אבות פ"יה מ"כ. ח. כמ"ש במנחות נ"ב ע"ב. לא ידעתי עניין להבלים". כי אין חילוק בין ציבור ליחיד במא שמןנו למזבח, אלא שני הלוחות אין ממנה למזבח, וזה החילוק שי"ך בדין שידי המנוחות, וכבר כתוב בס' פרשנות דרכיס [בהגחות משל"מ כאן] שי"ך למצווה קל"ה. גם בעקבו דבריו צ"ע, כי אין הטעם בשתי הלוחות מכלתי הקפדה, שהרי הקפודה היא בהיפך דאם עשאן מצה וראי לא יצא, וכן בקרובן יחד מצינו חמץ כלחמי תורה (הגחות צב"א רב).

בברכ"י י"ד (ט"ז שפ"ד אות כ') שכח בפירוש לאstor ופשות בעניין. — ואצל
הרבנים האלה יכול לבורר לעצמי הדין. —
ב) ועד הקושיא רמא אכעיא להו לחש"ס (בנהרין ט"ז) הפסודה
משמעותו יקרא דהוי או משום יקרא רשכבי, חלא איה במאבד עצמו לדעת דין
משמעותי, וכי נימא שהיא משום יקרא דהוי אמר אין מפערין עליו? — הנה
כבר עמד בוה בסוף טיריה בסקף (ונובא בדברי איש דרוש א') והתרידין פשות רמא
אהני לנו כי היה יקראי דהוי בין דהספה ^{ארכון החכמה} הנא אל הכתה, והמתן אין ראי להסתדרו
שהיה מאבד עצמו לדעת, ומישודה אין מספקין עליו, וזהו. — ונימא הזהג' וכו'
מי"ה משחה דיטרטש נ"ז האבדך לעמעיש יצ"ז ב' על קו"ש' ג' בחדיל: לרעה
לק"מ, כי אם היה כבוד הוא להחיקות אם יסתדרו ויזכרו ברבות שקרובם אבד עצמו
לרעתו, ואיה שבוחות נובל ליפר אחד אדם זה, ופה ישתקלו מדיבורי עכבה. —
ומ"ש שס לחדין קו"ש' חוץ' (מהא דגעניש ישראלי טלא הפסודה אה שאיל, אין
אמרת יקראי דהוי וכו' מהלך ישראלי על בדורות) רעל בעיטה הדיח'ס הוא דזקנא
להסתדר קוטר קבורה, אבל לאחר קבורה לכו"ע היה יקראי דיטרטש, ע"ז
נענשו ישראלי טלא הפסודה לשאל אחד קבירה! כי זה הוא ממשם דס' לא
שלמה, אבל הוא: "ל' צפלו בטעות בלביא לאמעין טה. — בזה דהשך נ"ז
טי' שט'ה סק"ג כתוב משאיל הכלך שהרגן א"ע ישתיירא שטהלצות עישן בו
כראונת יהודית דמשמע מזח פחד הדינה דב' א"ג, יטירד דברי עצמו שבתי ק"ג
בשם האמת סמ"ק משמע טבחה זו ע"ז יטירד איזו להלך לא ציל לעמד בטעון
לכן הות עצמו לא בsharp דיטרטש טיהריה? פחד מזח מהחנא א"ע דבש"ק בשיה'ת
האלף לך שלמה סוף ס' הckerת ע"ז, [ע"ז שט' חיט שאל זק"ט פ']. —
ונטעם דטעצל אין לו חלק פיעעה'ב ע"ז שט' אמר איש חזק ס' ק"ג; ס' זט' דעת זייד
טי' שט'ה: ושיטה אבן יקירה מהזק' חוויד ס' נ"ז ישית' דדאי השורה ס' לפט
ר"ה ואגב, ובש"ת רב"ס שנ"ט ז"ד סימן ס'א. —
וה' התואם ניביה קרי' ובגדה, יהו בותה הדר, יהברך בחולו ובמאדרו
וזמר לאלק' בעודה, בעשרה יודוד, הענשה להראית נדל' ובפאוrhoו כל חומות. —
יוספּה הבחן שווארטן.

— סימן י"ד. —

זה יוס' ו' עשיון תלות תניינד לא"ק ה' טאד יצ'ו. —
פואר ועטורה נור תארואה קבצת התויהה ספיביו גזורה. זה ידיד הצעני
הטופל בTHON'ש החודז'ן: כו' שט' פנדס שווארטזן כ' בקב' פונצאנק גזיא.

את נורי אשלט וכו' וגנת העצמי העשרה שלו על הביריה דבר קדוא ←
ולמה אין מערכין בה דבר שפנוי שהתנזה אטדה וכו' הלא דבר אמר בעצמו
הטעם דין אדם יכול לעמוד טפנוי רוחה) לעני אמר' הנאה'ץ נ"ז והשבר לי
כ"י לעשות היילוק בין דבר חמימות לדבירות (ע"ז שט' חתם סופר אוריה ט'
קע'ו, ומאפק' שנה ששית סימן ליה'אות ה') קשת אבל בעיקר הדבר סב' עמד
הררב'ז' בחלק ד' סימן ד': כתוב שהבינה דסוד' דאיין אבון אלא בעין, אבל
ע"ז תעדות לא קמ"ל כי כל שאור: כי לזרות תעוזתי עי"ש -- נכס' דבר יוס'
ביזמו כתוב דבר זה מעצמא: ולא ידע שבעבר קדמ' הררב'ז' אלים אפשר לימר
עט"ט דאמר' אל יאמר אדם א"א בנשר חור אל' אפשר בה דתורה אכלהה

[יעי] ס' דבריו שאל של שווה נ"ב כוונת התנא באבות בטל רצינך מפני רצונה מה שהוא רצין הכרוא שתחפשו מן החוויה, אל תאמר וודאי מעגמי התיו פורשא, לפי שאין רצוני כה אלא בטל רצינך מפני רצונו והבן], זהה הכוונה אף שאין אדם יכול לעמוד מפני ריחנה, את ישאל למה אין מערביין, ציריך לומר מפני רצינו שהגורה אמרה אבל יאמר איז אפשרי והבן — ובזה יליים מה שאמרת לך לא לך [הילין ק"ט] "מכדי כל דאפר לנו רחמנא שרי לנו כוותוי ובין פמיכל בשרא בחלבא", דלא כוותה קשה דאמני" אל יאמר אדם א"א אלא אפשרי והחותרה אסורה" הא תינה בעניין אשרណ ענו טעם האיסור אבל בדרכ אשר לא טעם טעם טעולם אך שיך לומר אפשרי בה אויל ימאס כה, ולכן אמרה כל מה דאסר לנו רחמנא שרי לנו כוותוי וידענו אי אפשרי בה או לא אבל בעינא למיכל בשרא בחלבא וזה ק', [יעדר ז' ב' בס' א' שכ': דרבש כולל נס כל מני מתקת וכל יהודה אותן יודע]. שרד בס' א' שכ': דרבש כולל נס כל מני מתקת וכל מני פירות, והוא שאמוי בכיריתא ולמה אין מערביין בה דבש רהינו שאר מני מתקת הוצאה מפerry ומתחילה הכוונה דבש ממש, [יעי] במשמעות מלך על המבוקש היל' כל' המקדיש פ"ב אות ה). —

ב) ומה שהודיע בהא דגופל פסוק כל הנשיטה, בבר ב' באבוריהם מפני שהוא סוף פסורה, ומתעם זה ביטולו נ"ב פסוק ה' ימליך מפני שהוא סוף השירה (שלא ידו) לשעתן שתחנן מה לומר על ישדאל הם מטהדים לטיפה, לבך הוויה, והבב' בס' ה' ב' בשת עכילי לקט טעם אחר, מפני שדרהמע'ה דמו במאמור זה לזרע הלל ברוח אמר נ"ב פעמים הללו בנד ייב חדשית (ועי בפריח דמקשה הלא בריה ליבא הלל) בוגפל פסוק כל הנשיטה עבדו שנה מעוברת שיש בה י"ג החדשית ע"ש: ואנבי בצערו בידרל גורגה (ס' שב"ה) שבי בטעם התקנה כי רב יeshmo'el פליי (כירושלמי סוכה פ"ג הל' י"ד) אס הלליה תיבת אחה ונמחק, או שהוא נחלה: אין נמחק ע"ש מעתה לא נשפט אם לומר הלליה והוא היבת אחה ונמחק, או טבורי ליה ליה ולזרע הלל-יה. והם שוו היבת וכו' הטע י"ג ואיש נמחק, ושלא להביע בין רב יeshmo'el נהנית לבעיל הקיא, בטעם א' איט"ה "הלל-יה" בטיבת אחה, ובטעם החטני איט"ה: חילקי "הלל-יה" לשוו תיבות וכו' — ואילו מטעם זה רבי בזלאס ב' ס' הלל-יה בזק' כל מזמין: אין בוה היטש באיש שמע יטמע הויאל דחד איט"ה יeshmo'el חד ברכ' זרבון, — [אה"ב] בא לידי שורת שמן בראש וראשון בחאות (צמן דה) יש' בוחל': בקי' עין הפללה מה על מנת העולט לזרע ב' א' הלל-יה אחד ישחרר סוף פרקה והשני ריש פרקה ע"ג: ניל להה טעם למןנו זה שהיבת נהנית ממה שהביבה הטע איט"ה ס' נ"א דבפצע נחני לבעיל ס' ז' פסוק של כל מזמין וכו' הטע יוצבטי לא נתן לבעל רק מזמין אהוון ה' אהוון נהנית כהית'ה להחיע שהיבת ס' ז' המוניות אבל בשיאו יט השיט בז' כאות שמע יטמע ע"ט. ועיב' נהגו הבפודוט נס עץ לבעל עפ"ס כ' הלל-יה החת טקדמומי ספדר נהג לבעל כל פ' בזק' כל' מזמין: בזלאא שבעל נ' נ' הלל-יה דה' כוה מישוט שמע ע"ט, ועתה אין מושיבי' רק איט"ה בסמוך זלו' הלל-יה דספ' ו' והשני דריש פרקה, ואין בה היישש באיש שמע שמע הויאל: אין מושק יותר מן הביבה, עכ"ד]. — וען כי יומא קנות, לקאר באמורו, ע"ג אס' בברכה וחיט, והגני כוה ידרו הדושה וכל הנלויות אליו בלונ'ת. יוסף הכהן שווארין.

ארץ. הלבות תשובה פ"ט פ"ג

הנִזְבֵּן

ט' ט' ב אין בון עעה"ז וכו' יי' מל' זטמונל פרק נמה טקה יולגה (צנ' ס'ג).
ט' י' ד שמן חאנדרה הערינ' לודז' תוויה בעכלי שאויאר פער' ובי' בעבצויו חפין
ט' ט' מאר וויל' באכט צווענצעס. פריך לנו פלי' היידען (זק' ע'). יי' מל' דעוי
ט' ט' גלוונ: ט' ט' גלוונ: זטמונל פרק נמה טקה יולגה (צנ' ס'ג)

ימות המשיח הוא העילך הוה וועלם כמנהנו הולך
אל שטמלוות החור לישראל. וכבר אמרו חכמים
הראשונים אין בן נולעולם הוה לימות המשיח אלא
שיעבור מלכויות בלבד;

פרק אשרי

הנתק מהריהו ברכ ברכיה גאנז גאנז אונד זונט

נימער פFER רASHM וHOA פFER הEBON

לְחַתָּמָה מִזְרָחָה

הזהות מימוניות

(ב) ציירן צור עלה במו בפה אמר ליה ר' יונה אמר:

הרבנן טען כי מילוי ערךם של יוצאי אסיה נזקק לשליטה מוסלמית, וכך נזקק מילוי ערךם של יוצאי אפריקה ודרום אמריקה לשליטה מוסלמית.

מנدل עוז

ל' אָל יְאַד אֶת הַדָּבָר יְוֹנֵת כִּי מִתְּהִלָּה נִקְרָאת מִקְוֹתָם כִּי מִתְּהִלָּה יִמְכְּדִיכָּתָם וְכַיְדֵיכָם: וְכֵן הוּא גְּדוּלָה בְּבָבָבָים עַד מִגְּדָלָה, פָּרָס בְּגָדָשׁ: כִּי בְּאֲשִׂירָה גָּדוֹלָה בְּלִבְנָה, בְּבָבָבָים בְּבָבָבָים.

נאר בקר הארץ וגיא הדר במרץ

**בגימ' כי כבמות, וזה לדת' מגדר שם וגו' מגדר
ונעם כבמותיהם בגימ' כי כבמות בגיל.**

הושענו רבה

אורשפאיז ארדוד המלך ע"ה ה' לנעדין גען חותמיין,
דוד מלך יארהן חי וקיים, חי צגמי' דוד
ונס הומיות וככללו, סוח חי, מטלך לפני ט'
כחלאות חמישים הקוממי כי חדדר וגוי, ספר תבليس
בקה מלוד כמע"ה דוד מלך יארהן חי וכו', לדוד כי
הורן ויבעי וגוי לוין הקוממי לרחות בטוב ט' כהן
קיס קוכ האל ט' חוק ויהמן נתק וקוה האל ט'.

את למה דוד ענדך מארה תלמידה וקרנו תריס
ציעונתך כי ליזועתך קויינו כל כיוס, כל כיוס
כיוס הוציאנו רציה, מוצפיהם לדוד המעה"ה חת למה
דוד ענדך מהריה תלמידה, וקרנו תריס ציעונתך וכו',
כבר נמלר פ"י ציעונתך כלפי מעלה יטועתו אל
הקד"ה, כי ליזועתך קויינו וכו' ככינול ליזועתו צלו,
ומלפיס לך ליזועה ליזועה צלו כל ככינול ענמו, זה
ענין הוציאנו רציה צויעין חת ענמו כדורי כותס' הלי^{א'}
והו בגמי' היל ה' וכו' והוא חמור ציקיס ככינול הוה^{ב'}
גענמו והיינו הוציאנו צויעין ענמו ב'ק אמאז'יל
הגיד צעם השפט אמרת זיל צחנהה כי יכולין לך
ולפעול הכל, וכעתם חצנו שכונת להיל כי הוציאעה
נה, המןש הוה ידע שאמכoon להיל כי כי ענדך,
ויל דגס זה שכונת כניל הני ענדך דלית לי מגראמי'
כלוס דמה שקנה ענדך קינה רצוי וממיליה הין שנקרא
ענמו רק לכדיית, ומלפיס לך ליזועה ככינול ליזועה
אל ענמו וחיי בהגדת מטה משה בשם הרבי ר'

הארן הכהן הוציא את הבדיות ומקרין למלכה ציוכנו
לছזר ולתקלתו, לפורץ סוכת צלוס עליינו וכו' כולם
נלחמות נצמחה.

אוושפיזא דהארן הכהן, הארן הכהן הואה צלוס
וירודף צלוס הואה מה כנריות ומקרין
למהורה, רהיטי כספּר סוכּה (במילוי חותימות, סמ' יט'
ויש' כ"ז ק"ה, עס חותימות סוכּה) בגימ' הארן, ויל' יט'
זאכו צהמרו רהויס כל יטראול ליאכ' סוכּה מהחת, כ老子
כחהלוות וכצלוס מידתו כל הארן, כפורה סוכּה צלוס
עלינו ונעל כל יטראול, מכומו כל הארן, הואה צלוס
ורבודף צלוס.

אושפיז אדיסופ הצדיק

אוושפיזיא ליטוף הַלְּגִיקָן, מֶדֶת הַיּוֹמָד, כְּתֵי מְכוֹרָכָת
כ' חֲלוֹן, אָגָס הַהֲלָרוֹוֹת מְכוֹרָכָת כ',
מְמַגְדָּל זָמִיס וְגֹוי כְּתֵי כ' פְּעֻמִּים מְמַגָּד, מְמַגָּד (עַט
כְּהוּמִיתִים) כְּגִימִי כ' נְצָמוֹת, וַיְכִי כ' חַת יוֹסְף סְתָמִיד
חַמְעַן חַמְעַן סְכִינִיתָה.

איתא כתיקוני זכר דתלת קריס רמיין לתלת
חכקן, תרי כדי ערכות למרי נבייה קומות
(מזה ובהרן), לולב לדיק כהמר יפרח (ויסף הילדיק),
ויל לדלולב כנגד פיסוד הרמו ימוד בגימ' זה לולב,
וטהר לנבו לעבדך צהמת ר'ית לולב, ולויוסף חמר
מצורכת כי מרלו וגוי צגס נחליות צלו מגורכת כי,
עדות ציטוטם כמו צע זו מס' הו' וכן כתמי ויוי כי
הית יוסף, ויוי כי הית יוסף צס' הו' עס יוסף, דחמל
הפי סכינתך, גס פיסוד (עם כחותיהם והתיכנה)